

Kursplan

Nämnden för lärarutbildning

Institutionen för svenska språket

1SSÄ04 Svenska som andraspråk II - inriktning mot arbete i gymnasieskolan, 30 högskolepoäng

1SSÄ04 Swedish as a Second Language II - for Upper Secondary Teachers, 30 credits

Huvudområde

Svenska som andraspråk

Ämnesgrupp

Svenska som andraspråk

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1F

Fastställande

Fastställd 2011-10-18

Senast reviderad 2022-11-02 av Fakulteten för konst och humaniora. Litteraturlistan har reviderats.

Kursplanen gäller från och med vårterminen 2023

Förkunskaper

Svenska som andraspråk I - inriktning mot arbete i årskurs 7-9, 1–30 hp (1SSÄ01) eller Svenska som andraspråk I - inriktning mot arbete i gymnasieskolan, 1–30 hp (1SSÄ02) eller motsvarande.

Mål

Gemensamma förväntade studieresultat

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

- identifiera och analysera aspekter av lärarprofessionen i förhållande till ämnet och ämnets didaktik,
- diskutera, analysera samt göra ämnesdidaktiska ställningstaganden i relation till de verksamhetsområden utbildningen förbereder för.

Övergripande kursmål

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

- utföra en språktypologisk analys,
- analysera språkproduktion hos andraspråksinlärare,
- redogöra för läs- och skrivutveckling på andraspråket,
- diskutera hur läromedelstexter kan användas i ett språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt med flerspråkiga elever,
- konstruera uppgifter och göra grundläggande bedömningar av andraspråkselevs språkliga produktion utifrån gällande styrdokument,
- diskutera vad flerspråkighet innebär för individen och samhället samt uppvisa goda kunskaper om existerande minoritetsspråk i Sverige,
- planera undervisning i, om och genom litteratur med flerspråkiga elever.

I övrigt gäller målen enligt nedan.

Delkurs 1. Språkutvecklingsteorier och språktypologi, 4,5 hp

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna

- redogöra för huvuddragen i svensk och internationell forskning om språkutveckling,
- analysera andraspråksinlärares språkproduktion,
- analysera ett valfritt språk ur ett typologiskt perspektiv,
- tillämpa teorier om språkutveckling och språktypologi på eget insamlat material.

Delkurs 2. Att läsa, skriva och lära på ett andraspråk, 7,5 hp

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna

- redogöra för läs- och skrivutveckling på andraspråket,
- didaktiskt motivera undervisning i relation till ordförråds- och litteracitetsutveckling,
- analysera och värdera läromedelstexters svårighetsgrad med hänsyn till andraspråkselevs språkfärdighetsnivå.

Delkurs 3. Bedömning och betyg i svenska som andraspråk, 3 hp

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna

- redogöra för kursplaner och aktuella styrdokument formulerade för andraspråkselever,
- konstruera och motivera betyggrundande uppgifter i relation till styrdokumentet,
- bedöma andraspråkselevs skriftliga och muntliga produktion i enlighet med styrdokumentet.

Delkurs 4. Flerspråkighet, 7,5 hp

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna

- redogöra för flerspråkighetens betydelse på individ-, grupp- och samhällsnivå,
- anlägga kritiska perspektiv på språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt för flerspråkiga elever i skolan,
- beskriva och diskutera minoritetsspråkens status i Sverige,
- problematisera normgivande diskurser om en- och flerspråkighet,
- anlägga fördjupade teoretiska och didaktiska perspektiv på språkutveckling hos flerspråkiga elever.

Delkurs 5. Litteraturdidaktik, 7,5 hp

Efter avslutad delkurs skall den studerande kunna

- tolka och diskutera skönlitterära texter ur olika litterära genrer, problematisera begreppet litterär genre och presentera grundläggande genre teori,
- redogöra för innebörden av litterär kompetens för flerspråkiga elever i relation till styrdokument,
- motivera val av litterära texter anpassat till flerspråkiga elevers språkfärdighetsnivå och progression samt redogöra för skillnader mellan att undervisa om, i och genom litteratur,
- diskutera och problematisera samtidslitteraturen utifrån socioekonomisk status, genus- och etnicitetsperspektiv,
- tillämpa grundläggande ämnesrelaterad teori och terminologi på litteraturdidaktiska frågeställningar.

Innehåll

Professionsbas och professionell progression

De studerande bygger vidare på sina ämneskunskaper från föregående kurs och kopplar dem samtidigt till språkdidaktiska frågeställningar; därmed fortsätter de att utveckla den professionsbas och den professionella progression som krävs för att arbeta som ämneslärare i den svenska skolan.

Vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig progression

Det vetenskapliga förhållningssättet utvecklas genom fördjupande ämnesstudier där de studerande tränas i att förhålla sig kritiskt till kunskaper och teorier erhållna under utbildningen.

Delkurs 1. Språkutvecklingsteorier och språktypologi, 4,5 hp

Delkursen ger en översikt av olika teorier om språkutveckling med fokus på andraspråksutveckling. Teoretiska begrepp som utvecklingssekvenser, transfer och markering diskuteras och problematiseras. Vidare studeras olika bakgrundsfaktorer inverkan på andraspråksutveckling. Kursen avslutas med en analys av en andraspråksinlärares språkproduktion och en språktypologisk översikt samt ett enskilt studium av ett valfritt språks grammatiska struktur.

Delkurs 2. Att läsa, skriva och lära på ett andraspråk, 7,5 hp

Delkursen omfattar barns och vuxnas litteracitetsutveckling (läs- och skrivutveckling) på andraspråket. Andraspråkselevers möten med läromedelstexter och språket i skolan samt språk och kunskapsutvecklande arbetssätt i det flerspråkiga klassrummet studeras.

Delkurs 3. Betyg och bedömning i svenska som andraspråk, 3 hp

Delkursen fokuserar på betygssättning inom ämnet svenska som andraspråk genom såväl teoretiska diskussioner som praktisk tillämpning. Aktuella styrdokument studeras liksom muntliga och skriftliga bedömningsmaterial av olika slag. Sambanden mellan mål, kunskapsinnehåll, samt bedömning och betygssättning diskuteras.

Delkurs 4. Flerspråkighet, 7,5 hp

Delkursen omfattar aspekter på flerspråkighet, språkbevarande faktorer och svensk språklagstiftning. Flerspråkigheten i den svenska skolan i ett internationellt jämförande

perspektiv behandlas. I delkursen diskuteras didaktiska förhållningssätt med flerspråkiga elever.

Delkurs 5. Litteraturredaktik, 7,5 hp

Delkursen behandlar skönlitteratur och dess funktioner och villkor, historiskt och i vår samtid. Delkursen ger en grundläggande orientering i litteraturanlys, litterär genreteori och teoretiska perspektiv på mötet mellan text och flerspråkiga läsare. Den lästa litteraturen diskuteras i förhållande till socioekonomisk status, genus- och etnicitetsperspektiv. Litteraturens plats i dagens undervisning behandlas utifrån litteraturredaktisk forskning. Stor vikt läggs också vid att synliggöra möjligheter och skillnader mellan att undervisa om, i och genom litteratur, hur en traditionell litteraturkanon har sett ut i den svenska skolan och hur kanonbegreppet diskuteras idag.

Undervisningsformer

Undervisningen sker i form av föreläsningar samt gruppdiskussioner och seminarieövningar. Deltagande i gruppdiskussioner och seminarieövningar är obligatoriskt.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

För betyget Godkänd ska kursens mål vara uppnådda. Betygskriterier för betyget Väl godkänd meddelas skriftligen vid kursstart.

Delkurs 1 *Språkutvecklingsteorier och språktypologi* examineras genom hemtentamen (4,5 hp).

Delkurs 2 *Att läsa, skriva och lära på ett andraspråk* examineras genom inlämningsuppgifter (1,5 hp) och hemtentamen (6 hp).

Delkurs 3 *Betyg och bedömning* examineras genom hemtentamen (3 hp).

Delkurs 4 *Flerspråkighet* examineras genom inlämningsuppgifter (1,5 hp) och salstentamen (6 hp).

Delkurs 5 *Litteraturredaktik* examineras genom inlämningsuppgifter (1,5 hp) och salstentamen (6 hp).

Provmoment omfattande minst 19,5 högskolepoäng måste ha betyget Väl godkänd för att slutbetyget ska bli Väl godkänd.

Om universitetet beslutat att en student har rätt till särskilt pedagogiskt stöd på grund av funktionsnedsättning, har examinator rätt att ge ett anpassat prov eller att studenten genomför provet på ett alternativt sätt.

Förnyad examination ges i enlighet med Lokala regler för kurs och examination på grundnivå och avancerad nivå vid Linnéuniversitetet.

Kursvärdering

Under kursens genomförande eller i nära anslutning till kursen genomförs kursvärdering. Resultat och analys av genomförd kursvärdering ska skyndsamt återkopplas till de studenter som genomfört kursen. Studenter som deltar vid nästa kurstillfälle erhåller återkoppling vid kursstart. Kursvärdering genomförs anonymt.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Gemensam litteratur för samtliga delkurser:

Blomström, Vendela, & Wennerberg, Jeanna. Senaste upplagan. *Akademiskt läsande och skrivande*. Lund: Studentlitteratur. 202 s. ISBN 978-91-44092-54-6.

Skolverket. Senaste upplagan. *Läroplan Svenska som andraspråk för grundskolan*. Ca 18 s.

Skolverket. Senaste upplagan. *Läroplan Svenska som andraspråk för gymnasiet*. S. 182–202.20 s.

Svenska skrivregler utgivna av Språkrådet. 2017. 4:e uppl. Stockholm: Liber. 312 s. ISBN: 978-91-47-11149-7

Delkurs 1. Språkutveckling och språktypologi, 4,5 hp

Abrahamsson, Niclas. 2009. *Andraspråksinläring*. Studentlitteratur. s. (7–149, 171–253) 224 s. ISBN 978-91-44-01995-6

Andersson, Lars-Gunnar. 2001. *Språktypologi och språksläktskap*. Stockholm: Liber. 95 s. ISBN 978-91-47-05118-2

Ballardini, Kerstin, Stjärnlöf, Sune & Viberg, Åke. 1993. *Svensk grammatik på svenska*. Stockholm: Natur & Kultur. 180 s. ISBN 91-27-50149-3

Dahl, Östen. 1979. "Negationens typologi". I: Hyltenstam, Kenneth (red.). *Svenska i invandrarperspektiv*. Stockholm: Liber. S. 109–120. 11 s. ISBN 91-40-30181-8

Dyson, Bronwen & Håkansson, Gisela. 2017: "The typological challenge in PT" I: Dyson, B. & Håkansson, G. *Understanding second language processing: a focus on processability theory*. Amsterdam: John Benjamins. s 79–103. 24 s. ISBN 978-90-272-6587-6 (finns som e-bok på Lnu)

Ekerot, Lars-Johan. 2011. *Ordföljd, tempus och bestämdhet: föreläsningar om svenska som andraspråk*. Malmö: Gleerups. 186 s. ISBN 91-40-67153-4

Källström, Roger. 2012. *Svenska i kontrast. Tvärspråkliga perspektiv på svensk grammatik*. Lund: Studentlitteratur. 208 s. ISBN 978-91-44-05573-2

Philipsson, Anders. 2013. "Svenskans morfologi och syntax i ett andraspråksperspektiv". I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur. S. 121–145. 24 s. ISBN 978-91-44-07065-0

Av institutionen tillhandahållet material. Ca 20 s.

Delkurs 2. Att läsa, skriva och lära på ett andraspråk (7,5 hp)

Cummins, Jim. 2017. *Flerspråkiga elever. Effektiv undervisning i en utmanande tid*. Stockholm: Natur & Kultur. S. 89–120. ISBN 978-91-27-81875-0

Danielsson, Kristina. 2013. "Multimodalt meningskapande i klassrummet". I: Wedin, Åsa & Hedman, Christina (red.). *Flerspråkighet, litteracitet och multimodalitet*. Lund: Studentlitteratur. S. 169–185. 16 s. ISBN 978-91-44080-52-9

Engblom, Charlotte. 2013. "Medier, flerspråkighet och multimodal texthantering". I: Wedin, Åsa & Hedman, Christina (red.). *Flerspråkighet, litteracitet och multimodalitet*. Lund: Studentlitteratur. S. 189-205. 16 s. ISBN. 978-91-44-08052-9

Franker, Qarin. 2013. "Att utveckla litteracitet i vuxen ålder – alfabetisering i en flerspråkig kontext". I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger. (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur. S. 771–805. 34 s. ISBN 978-91-44-07065-0

Hedman, Christina. 2012. "Flerspråkig elev – med dyslexi?" I: Salameh, Eva-Kristina. (red). *Flerspråkighet i skolan*. Stockholm: Natur & Kultur. S. 98–123. 25 s. ISBN 978-91-27-42172-1

Hedman, Christina. 2012. "Läsutveckling hos flerspråkiga elever". I: Salameh, Eva-Kristina (red). *Flerspråkighet i skolan*. Stockholm: Natur & Kultur. S. 78–95. 17 s. ISBN 978-91-27-42172-1

Kuyumcu, Eija. 2013. "Genrepedagogik som verktyg i språk och kunskapsutvecklande undervisning och lärande". I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur. S. 605–628. 23 s. ISBN 978-91-44-07065-0

Ladegaard, Uffe. 2013. "Att se sig själv i skriftspråket – flerspråkigheten som resurs i den tidiga litteracitetsundervisningen". I: Wedin, Åsa, & Hedman, Christina (red.). *Flerspråkighet, litteracitet och multimodalitet*. Lund: Studentlitteratur. S. 45–65. 20 s. ISBN 978-91-44-08052-9

Magnusson, Ulrika. 2013. "Skrivande på ett andraspråk". I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur. S. 633–657. 22 s. ISBN 978-91-44-07065-0

Nygård Larsson, Pia. 2013. "Text, språk och lärande i naturvetenskap". I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur. S. 579–601. 22 s. ISBN 978-91-44-07065-0

Prentice, Julia & Sköldbberg, Emma. 2013. "Flerordsenheter – ur ett andraspråksperspektiv". I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur. S. 197–216. 19 s. ISBN 978-91-44-07065-0

Schmidt Carina. 2013. "'Sen tittade jag och tittade jag. Sen blev den jättebra'. Elevnära texter och strategier för läsförståelsen". I: Wedin, Åsa & Hedman, Christina (red.). *Flerspråkighet, litteracitet och multimodalitet*. Lund: Studentlitteratur. S. 93–117. 24 s.

ISBN 978-91-44-08052-9

Didaktisk litteratur

Eklund, I. 2016. *Webbaserad alfabetisering*. (1. uppl.). Stockholm: Natur & Kultur.

Enström, Ingegerd. 2020. *Ordens värld: Svenska ord – struktur och inläring*. Lund: Studentlitteratur. 111 s. ISBN 978-91-7382-888-8

Enström, Ingegerd. 2013. "Ordförråd och ordinläring – med särskilt fokus på avancerade inlärare". I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur. S. 169–192. 23 s. ISBN 978-91-44-07065-0

Gibbons, Pauline. 2018. *Lyft språket, lyft tänkandet: språk och lärande*. Lund: Studentlitteratur. 214 s. ISBN 978-91-7382-848-2

Hajer, Maike & Meestringa, Theun. 2020. *Språkinriktad undervisning: En handbok*. Lund: Studentlitteratur. 215 s. ISBN 917-38-2838-6

Roe, Astrid. 2014. *Läsdidaktik. Efter den första läsinläringen*. Malmö: Gleerups. S. 15–191. 176 s. ISBN 978-91-40-68582-7

Av institutionen tillhandahållet material. Ca 50 s.

Delkurs 3. Betyg och bedömning i svenska som andraspråk, 3 hp

Borgström, E., & Ledin, P. 2014. "Bedömarvariation: Balansen mellan teknisk och hermeneutisk rationalitet vid bedömning av skrivprov." *Språk & stil*, (24), 133–165.

Didaktisk litteratur

Skolverket. Senaste upplagan. *Bedömning och betygssättning i gymnasieskolan*. Stockholm: Fritzes. 37 s.

Skolverket. Senaste upplagan. *Bygga svenska. Bedömningsstöd för nyanlända elevers språkutveckling i årskurs 7-9 och i gymnasieskolan*. 122 s.

Skolverket. Senaste upplagan. *Kunskapsbedömning i skolan – praxis, begrepp, problem och möjligheter*. Stockholm: Fritzes 58 s.

Skolverket. Senaste upplagan. *Läroplan Svenska som andraspråk för grundskolan*. Stockholm: Fritzes. S. 239–257. 18 s.

Skolverket. Senaste upplagan. *Läroplan Svenska som andraspråk för gymnasiet*. Stockholm: Fritzes. S. 182–202. 20 s.

Skolverket. Senaste upplagan. *Utbildning i svenska för invandrare. Kursplan och kommentarer*. Stockholm: Fritzes. 51 s.

William, Dylan. 2013. *Att följa lärande: formativ bedömning i praktiken*. Lund: Studentlitteratur. 264 s. ISBN 978-91-44-08369-8

Av institutionen tillhandahållet material. 150 s.

Delkurs 4. Flerspråkighet, 7,5 hp

Bergström, Göran, & Boréus, Kristina (red.). 2018. *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text-och diskursanalys*. Lund: Studentlitteratur. S. 221–237. ISBN 978-91-44-11792-8. (Tillhandahålles av institutionen).

Bultena, Sybrine, Dijkstra Ton & van Hell, Janet G. 2015. "Switch cost modulations in bilingual sentence processing: evidence from shadowing." *Language, Cognition and Neuroscience* 30(5). S. 586–605.

Charalambous, Panayiota, Charalambous, Constadina & Zembylas, Michalinos. 2016. "Troubling translanguaging: language ideologies, superdiversity and interethnic conflict". *Applied Linguistics Review*, 7(3), 327-352.

Håkansson, Gisela. 2019. *Tvåspråkighet hos barn i Sverige*. 2:a uppl. Lund: Studentlitteratur. 189 s. ISBN 978-91-44-11629-7

Jonsson, Carla. 2010. "Makt och identitetsrelaterade funktioner i kodväxling". I: Musk, Nigel & Wedin, Åsa (red.). *Flerspråkighet, identitet och lärande: skola i ett föränderligt samhälle*. Lund: Studentlitteratur. S. 127–143. 16 s. ISBN 978-91-44-05986-0

Skollagen, S. F. S. 2010. 800. Stockholm: Utbildningsdepartementet. I urval. (Tillgänglig på nätet)

Skolverket. Senaste upplagan. *Studiehandledning på modersmålet - att stödja kunskapsutvecklingen hos flerspråkiga elever. Ett stödmaterial*. 58 s.

SOU 2017:91. *Nationella minoritetsspråk i skolan – förbättrade förutsättningar till undervisning och revitalisering*. Betänkande av Utredningen förbättrade möjligheter för elever att utveckla sitt nationella minoritetsspråk. Stockholm. I urval ca 240 s. (Tillgänglig på nätet).

Spetz, Jennie. 2014. *Debatterad och marginaliserad. Perspektiv på modersmålsundervisningen*. Språkrådet. 54 s. ISBN: 978-91-86-95916-6

Svensson, G. 2017. *Transspråkande i praktik och teori*. Stockholm: Natur & Kultur. 244 s. ISBN: 978-91-27-81820-0

Svensson, Gudrun, Rosén, Jenny, Straszer, Boglárka & Wedin, Åsa. 2018. *Greppa flerspråkigheten: en resurs i lärande och undervisning*. Skolverket. 158 s. ISBN 978-91-75-59316-6

Svensson, Gudrun. & Torpsten, Ann-Christin. 2013. "Makt och litteracitet. Modersmållärare skriver om modersmålsundervisning". I: Skjelbred, Dagrun og

Veum, Aslaug (red.). *Literacy i læringskontekster*. Oslo: CappelenDamm Akademisk. 10 s. ISBN 978-82-02-40598-4

Av institutionen tillhandahållet material. 200 s.

Delkurs 5. Litteraturdidaktik, 7,5 hp

Vetenskaplig litteratur

Andersson, Maria & Druker, Elina (red.). 2017. *Mångkulturell barn- och ungdomslitteratur*. Lund: Studentlitteratur. S. 127–144, 181–197, 251–264. 46 s. ISBN 978-91-4411181-0

Bergman, Lotta. 2014. "Textval i en global värld". I: Boglind, A., Holmberg, P. & Nordenstam, A. (red.) *Mötesplatser – texter för svenskämnet*. Studentlitteratur. Lund: Studentlitteratur. S. 245–264. 19 s. ISBN 978-91-4407780-2

Bergsten, Staffan & Lars Ellerström. 2004. *Litteraturhistoriens grundbegrepp*. Lund: Studentlitteratur. 234 s. ISBN 978-91-44-04255-8

Heith, Anne. 2006. *Texter – medier – kontexter: introduktion till textanalys i svenskundervisningen på grundskolan och i gymnasiet*. Lund: Studentlitteratur. 150 s. ISBN 978-91-44-04515-3

Persson, Magnus. 2012. "Läsning i skolan – och läsning i den högre skolan". I: Carlsson, Ulla & Jenny Johannisson (red.) *Läsarnas marknad, marknadens läsare. En forskningsantologi*. SOU 2012: 10. 10 s. (tillgänglig på nätet).

Artiklar tillkommer som tillhandahålls av institutionen, ca 100 s.

Didaktisk litteratur

Ingemansson, Mary. 2020. *Lärande genom skönlitteratur. Djupläsning, förståelse, kunskap*. Lund: Studentlitteratur. 978-91-44-13617-2

Landmark, Dan & Ingrid Wiklund. 2012. *Litteraturen, språket, världen: andraspråksperspektiv på litteraturundervisning*. Lund: Studentlitteratur. 150 s. ISBN 978-91-44-06025-5

Langer, A. Judith. 2005. *Litterära föreställningsvärldar. Litteraturundervisning och litterär förståelse*. Göteborg: Daidalos. 171 s. ISBN 978-91-71-73226-8

Molloy, Gunilla. 2011. *Selma Lagerlöf i mångfaldens klassrum*. Lund: Studentlitteratur. 176 s. ISBN 978-91-44-05937-2

Skönlitteratur

About, Marguerite. 2010. *Aya - Livet i Yop City*. Stockholm: Epix. 386 s.

Bylock, Maj. 1997. *Drakskeppet*. Stockholm: Rabén & Sjögren 110 s.

Khemiri, Jonas Hassen. *Ett öga rött*. Valfri upplaga. 252 s.

Laestadius Ann-Helen. 2013. *SMS från Soppero*. Stockholm: Rabén & Sjögren. 135 s.

Storck, Åsa. 2015. *Mitt rätta namn*. Lund: Vilja förlag. 40 s.

Wahldén, Christina. 2016. *Konserten*. Lund: Vilja förlag. 65 s.

Noveller tillkommer som tillhandahålls av institutionen, ca 70 s.